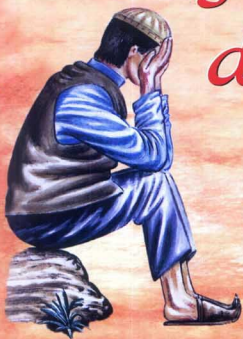

Nağıllar
aləmi

14

Əliyarla dovşan

Biri var idi, biri yox idi, bir kəndli var idi. Bu kəndlinin bircə parça bostan yeri var idi. Kəndli bu yerdə qovun əkmışdi. Vaxt gəldi, vədə çatdı, qovunlar yetişdi. Bostan çox yaxşı məhsul gətirmışdi. Qovunlar şəkər kimi şirin idi. Qovunların içində bir sarı qovun var idi ki, ətri yetmiş ağaclıqdan adamın huşunu aparırdı. Kəndli bu qovunu qırmırdı, saxlayırdı ki, xana aparsın. Bəlkə ondan bir xələt ala. Amma qəza işi tərsinə çevirdi.

Bir gün xan şikara çıxmışdı. Yolu kəndlinin bostanının yanına düşdü. Xan bostana gedib sarı qovunu gördü. Qovuna xeyli tamaşa elədi. Qovun onu lap

heyran eləmişdi. İstədi sarı qovunu qırsın. Gördü qovunun dərilməsinə hələ bir-iki gün qalıb. Xan kəndlini yanına çağırıb dedi:

– Üç gün keçər, dördüncü gün bu qovunu mənə gətirərsən.

Kəndli baş əyib dedi:

– Xan sağ olsun, elə mən bu qovunu sənə gətirəcəkdim. Baş üstə, gətirərəm.

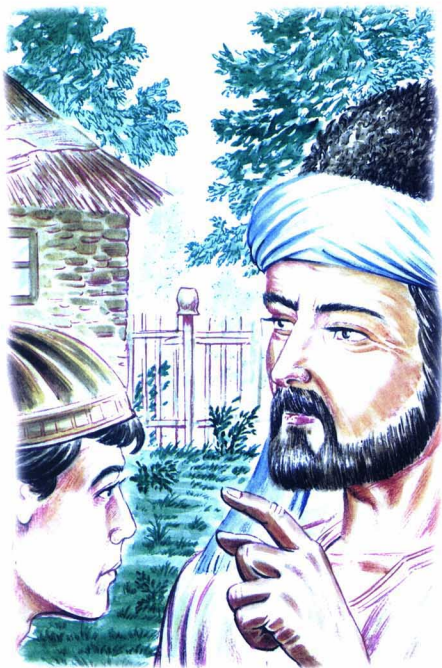
Xan atını minib getdi. Kəndli də evinə gəldi, oğlu Əliyarı çağırıb dedi:

– Oğul, üç gün gərək gecələri sən bostanda qalasan, gündüzləri də mən qalam.

Oğlu dedi:

– Nə olub ki?

Kəndli dedi:

– Xan bostanımıza gəlmişdi. Sarı qovun xoşuna gəldi. Gərək onu qoruyub üç gündən sonra xana aparaq.

Əliyar sarı qovunu özünə saxlamışdı. Atası xan adı çəkəndə Əliyar başını aşağı salıb başladı fikirləşməyə. Elə ki, gün batdı, Əliyarın atası qoltuğuna bir parça çörək vurub, bostana keşik çəkməyə getdi.

Əliyar o gecə səhərə kimi yatmadı. Səhər atası evə qayıdıb, Əliyarı bostana göndərdi. İki gün belə keşik çəkdilər. Axırcı gün də keşik çəkib, qovunu xana aparacaqdılar.

Bunlar burda qalsın, sizə xəbər verim dovşandan. Dovşan bərk acmışdı. Özünü haman

bostana verdi. Sarı qovunun yanına getdi, yaralayıb yeməyə başladı. Əliyar keşik çəkirdi. Dovşanı gördü, tez qovlayıb bostandan çıxartdı. Əliyar gedib gördü, sarı qovunu dovşan yaralayıb. Bir xeyli fikirləşdi. Öz-özünə dedi: «Sarı qovun xana qismət olmadı, qalanını da özüm yeyəcəyəm». Əliyar qovunun qalanını da yeyəndən sonra özünü atasına çatdırıb dedi:

– Ata, dovşan bostana girib sarı qovunu yeyibdi.

Kişi başına döyə-döyə bostana getdi. Gördü ki, sarı qovun yoxdu. Tez xanın yanına gedib dedi:

– Xan, başına dönüm, dovşan bostana girib sarı qovunu yeyib-

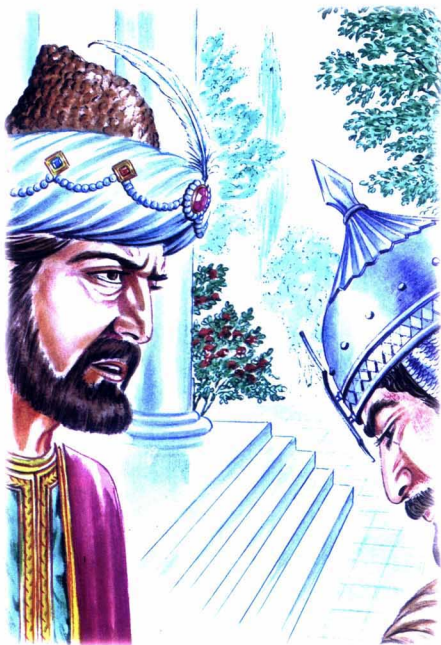
di. Oğlum fərasətsizlik eləyib, dovşanı görməyib. Gərək günahımızdan keçəsən.

Xan bu sözü eşidəndə çox qəzəbləndi. Əmr elədi:

– Əliyarın boynunu bu saat vurarsınız.

Kəndli çox yalvardı, xan onun sözünü eşitmədi. Əmr elədi, kişini döyüb bayıra atdılar. Yazıq kəndli baş-gözü yarılmış evinə gəldi. Arvadı onun qabağına çıxdı, qonum-qonşu yığıldı.

Kəndli xanın əmrini bunlara söylədi. Əliyarın kefi pozuldu, rəngi qaçdı. Evdən çıxıb yavaş-yavaş bostana getdi, oturub ağlamağa başladı. Əliyar baxdı ki, budu dovşan gəlir. İstədi onu

vura. Amma dovşan qaçmadı. Əliyar təəccübləndi! Dovşan adam kimi dil açıb dedi:

– Əliyar, niyə ağlayırsan?

Əliyar dedi:

– Atam sarı qovunu xana saxlatdırmışdı. Sən gəlib yemisen. Xanın acığı tutub, əmr eləyib ki, mənim boynumu vursunlar. Onun üçün ağlayıram.

Dovşan dedi:

– Gəl, ikimiz birləşək, xanı öldürək.

Əliyar dedi:

– Sən zəif bir dovşan. Mən də balaca bir uşaq. Biz o böyüklükdə xanı necə öldürə bilərik?

Dovşan dedi:

– Öldürə bilərik. Sən mən deyənə qulaq as. Mən bu gecə xa-

nın üzümlüyünə girib, üzümləri korlaram. Xanın başı qarışar, sən də yaddan çıxarsan. Sonra işin dalısına baxarıq.

Əliyar dovşandan razı qaldı. Dovşan gecə özünü xanın üzümlüyünə saldı. Yaxşı üzümləri yedi, yemədiyini də qırıb yerə tökdü, ayaqlayıb əzdi. Səhər tezdən bağban bağa gedib gördü bağda üzüm qalmayıb, hamısı əzilib yerə tökülübdü. Baxdı, dovşanın rəddi qalıb. Bağban başını yola-yola gedib xana xəbər verdi. Xan bağa gəlib gördü ki, doğrudan da, bağın üzümləri tamam korlanıb. Xan dovşanın rəddini gördü. Xan bərk qəzəblənib əmr elədi:

– Ovçular hazır olsunlar,

dünyada nə qədər dovşan var, hamısını qırsınlar.

Ovçular çölə çıxdılar, nə qədər axtardılar, dovşanı tapmadılar. Xan qəzəblənib dedi:

– Gərək özüm gedəm, dovşanı tapıb öldürəm.

Xan at mindi, çölə çıxdı. İki gün çölü dolandı. Amma dovşanı tapa bilmədi. Bərk yoruldu. Özünü bir kölgəliyə yetirdi, atdan düşdü. Atını yaңıdar eləyib otlağa buraxdı. Özü də uzanıb yatdı.

Xan burda yatmaqda olsun, eşit dovşandan. Dovşan xanı yatmış gördü, tez özünü Əliyara yetirib dedi:

–Xan yatıb. Gəl tez gedək. Mən onun gözlərini cırmaqla-

ram, sən də narın torpaq götürüb gözlərinə tökərsən. Qoy kor olsun, bizim canımız qurtarsın.

Əliyar razı olub dovşana qoşuldu. Hər ikisi gəlib xan yatan yerə çatdı.

Dovşan Əliyara dedi:

– İki ovuc torpaq götür.

Əliyar torpağı hazırladı. Dovşan xanın başı üstündə durdu. Var gücü ilə xanın gözünü cırmaqladı. Xan gözünü açmaq istəyəndə Əliyar da torpağı onun gözüne tökdü. Xanın çığırtısı çölü götürdü. Əliyarla dovşan qaçıb gözdən itdilər. Xan iki gözdən kor olub gecəni çöldə qaldı. Qurd-quş xana hücum eləyib onu parçaladılar. Əliyarla dovşan da xanın zülmündən xi-

las oldular. Kəndə xəbər yayıldı ki, xan ölüb. Camaat meyitini gətirməyə getdi. Dovşan Əliyarı tapıb dedi:

– Əliyar, gördün, öldürərik. Birliyin qabağında zülm dayana bilməz.

ƏLYARLA DOVŞAN

(nağıl)

Naşiri
Nəşriyyatın direktoru
Mətbəənin direktoru
Texniki redaktoru və
kompüter dizaynı
Rəssamı
Korrektoru

Hikmət Hüseynov
Eldar Əliyev
Səhraf Mustafayev
Fərid Kərimov
Camal Dərbəndi
Könül Zamanova

Yığılmağa verilib 16.03.2005. Çapa imzalanıb 16.04.2005.
Sifariş №312. Sayı 2000 nüsxə. Formatı 70×100 ¹/₁₆.
F.ç.v.1. Ş.ç.v. 1,29. S.r.o. 6,45. Ofset çapı.
Qiyməti 2000 **manat**

«Çaşıoğlu» nəşriyyatı
«Çaşıoğlu» mətbəəsi
Bakı ş., M.Müşfiq küç., 2a.
Telefon: 447-49-71.